מידי דהוה אמעביר חפץ ברה"ר התם לאו אע"ג דכמה דנקיט ליה ואזיל פטור כי מנח לי' חייב ה"נ ל"ש מי דמי התם כל היכא דמנח ליה מקום חיוב הוא הכא אי מנח ליה בסטיו מקום פטור הוא אלא מידי דהוה אמעביר חפץ מתחלת ד' לסוף ד' התם לאו אע"ג דאי מנח ליה בתוך ד' אמות פטור כי מנח ליה בסוף ד' אמות חייב ה"נ ל"ש מי דמי התם לגבי דהאי גברא מקום פטור הוא לכ"ע מקום חיוב הוא הכא לכ"ע מקום פטור הוא אלא מידי דהוה אמוציא מרה"י לרה"ר דרך צדי רה"ר התם לאו אע"ג דאי מנח ליה אצדי רה"ר פטור וכי מנח ליה ברה"ר חייב ה"נ ל"ש מתקיף לה רב פפא הניחא לרבנן [א]דאמרי צדי רה"ר לאו כרה"ר דמי אלא לר' אליעזר [ב](בן יעקב) דאמר צדי רה"ר כרה"ר דמי מאי איכא למימר א"ל רב אחא בריה דרב איקא אימור דשמעת לר"א [ג](בן יעקב) דאמר צדי רה"ר כרה"ר דמי היכא דליכא חיפופי אבל היכא דאיכא חיפופי מי שמעת ליה הלכך להא דמיא [ד]א"ר יוחנן ומודה בן עזאי בזורק תניא נמי הכי [א]המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב אחד המוציא ואחד המכניס (א) ואחד הזורק ואחד המושיט בן עזאי אומר המוציא והמכניס פטור המושיט והזורק חייב: [ה]ת"ר [ב]ד' רשויות לשבת רה"י ורה"ר וכרמלית ומקום פטור ואיזו היא רה"י [ג]חריץ שהוא עמוק י' ורחב ד' וכן גדר שהוא גבוה י' ורחב ד' זו היא רה"י גמורה ואיזו היא רה"ר [ד]סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשין זו היא רה"ר גמורה אין מוציאין מרה"י זו לרה"ר זו ואין מכניסין מרה"ר זו לרה"י זו ואם הוציא והכניס [ה]בשוגג חייב חטאת במזיד ענוש כרת ונסקל [ו]אבל ים ובקעה ואיסטוונית והכרמלית אינה לא כרה"ר ולא כרה"י [ז]ואין נושאין ונותנין בתוכה ואם נשא ונתן בתוכה פטור [ח]ואין מוציאין מתוכה לרה"ר ולא מרה"ר לתוכה ואין מכניסין מרה"י לתוכה ולא מתוכה לרה"י ואם הוציא והכניס פטור [ט]חצרות של רבים ומבואות שאינן מפולשין עירבו מותרין לא עירבו אסורים אדם עומד על האיסקופה נוטל מבע"ה ונותן לו נוטל מעני ונותן לו ובלבד שלא יטול מבעה"ב ונותן לעני מעני ונותן לבעה"ב ואם נטל ונתן שלשתן פטורים אחרים אומרים איסקופה משמשת ב' רשויות בזמן שהפתח פתוח כלפנים פתח נעול כלחוץ ואם היתה איסקופה גבוהה י' ורחבה ד' ה"ז רשות לעצמה: אמר מר זו היא רה"י למעוטי מאי למעוטי הא [ו]דר' יהודה [ז]דתני' יתר על כן א"ר יהודה מי שיש לו ב' בתי' בשני צדי רה"ר עושה לחי

מידי דהוה אמעביר חפץ בר"ה. יותר מד' אמות וכל כמה דלא מנח ליה פטור וכי אנחיה חייב ואע"ג דאיפסיק הילוכא בייני וביני: **מתחלת ד' לסוף ד'.** אמות מצומצמות: **לכולי עלמא מקום חיוב.** אם יטלהו חוץ לד' ויניחהו כאן שהרי העבירו ד' שלימות: **אצדי ר"ה.** מרה"י לר"ה(ב) כגון חצר שנפרץ לר"ה דהוי מקום המהלכה לצדי ר"ה ופליגי בה ר' אליעזר ורבנן בעירובין בפ' כל גגות ואמרי רבנן דלאו כר"ה דמו ואפ"ה כי אפיק מרה"י לר"ה דרך שם חייב: **היכא דליכא חיפופי.** כגון ההיא דעירובין: **היכא דאיכא חיפופי.** טעלים יתדות קטנות לפני הכותל שימופו שם עגלות וקרונות ולא יחופו כותל ויפילוהו: **מי שמעת ליה.** דהוי ר"ה ואפילו הכי כי מפיק לר"ה דרך שם חייב: **בזורק.** מחנות לפלטיא דרך סטיו דחייב דהא לא נח בכרמלית מידי: **המכניס והמוציא פטור.** דמהלך כעומד והא נח גופו בכרמלית: **ד' רשויות.** כולהו מפרש ליה: **גדר.** כותל שהוא גבוה י' ורחב ד' הוי רה"י: **סרטיא.** מסילה שהולכין בה מעיר לעיר: **פלטיא.** רחבה של עיר ששם מתקבצין לסחורה: **ומבואות.** של עיר רחבים ט"ז אמה: **המפולשין.** משני ראשיהן (ה)לפלטיא: **ענוש כרת.** בלא התראה: **ונסקל.** בהתראה: **בקעה.** שדות הרבה קנפני"א בלע"ז: **איסטוונית.** שלפני החנויות שיושבים שם סוחרים: **והכרמלית.** לקמיה (ט) פריך אטו כל הני ים ובקעה לאו היינו כרמלית דקתני תנא לעיל: **אינן לא כרשות היחיד.** משום דדמיא לרה"ר דאין להם מחיצות: **ולא כרה"ר.** דאין דומין לדגלי מדבר דלאו להילוכא דרבים עבידי: **אין נושאין ונותנין בתוכן.** כלומר אין מטלטלין כאן אלא בתוך ד' משום דדומין לר"ה וגזרו בהן רבנן אטו ר"ה: **ואם הוציא והכניס פטור.** וזו היא כרמלית האמורה למעלה: **חצר של רבים.** שפתוחין לחצר בתים רבים וחצר פתוחה לרה"ר ובני הבתים יוצאים דרך החצר לרה"ר: **ומבואות שאינן מפולשין.** שראשו אחד סתום וחצרות פתוחין לו ובני החצרות יוצאין דרך מבוי לרה"ר: **עירבו.** כל הבתים של חצר יחד בפת וכן לענין המבוי אם עירבו החצרות הפתוחות לו ביחד: **מותרים.** להכניס ולהוציא מן הבתים לחצר וכן מן החצרות למבוי: **לא עירבו אסורין.** מפני שהבית מיוחדת לבעליה והחצר רשות לכולן ונמצא מוציא מרשות לרשות אע"פ ששתיהן רה"י לעשות סייג לתורה להרחיק (ג) שלא יוציא מרה"י לרה"ר. והך מילתא לאו מחילוק ד' רשויות היא דבין עירבו בין לא עירבו רה"י היא והמוציא מתוכו לרה"ר חייב: **אדם עומד על האסקופה נוטל מעני העומד בחוץ ונותן לו כו'.** וזה מקום פטור שהוזכר למעלה שאינו חשוב רשות לעצמו לפי שאינו רחב ד' כדמפרש לקמן [ח:] ובטל אגב רה"י ואגב רשות הרבים: **ובלבד שלא יטול כו'.** דמזלזל באיסורי שבת לכתחלה לגרום הוצאה מרה"י לרה"ר וגזירה דילמא אתי לאקולי ולאפוקי להדיא מרה"י לרה"ר: **משמשת שתי רשויות.** פעמים שהיא משמשת בתורת רה"י ופעמים כרה"ר ולקמיה מפרש לה בשילהי כולהי שמעתתא [ט.]: **הרי זו רשות לעצמה.** אע"פ שהיא רה"י כדאמרינן לעיל בגדר גבוה י' ורחב ד' הויא רשות בפני עצמה ואין מוציאין מן הבית לתוכה ולקמן [שם] מפרש טעמא: **בשני צדי רה"ר.** זו כנגד זו:
לחי

מידי דהוה אמעביר חפץ בר"ה. ה"ל למנקט המוציא דאיירי ביה לעיל דכל כמה דלא מנח ליה מיפטר אלא משום דבתר הכי נקט מעביר נקט ליה נמי השתא ובכל ענייני העברה בר"ה קאמר: **התם כל היכא דמנח ליה מקום חיוב הוא.** ומוציא ומושיט ומעביר ד"א בר"ה דרך למעלה מי' דחייב אע"ג דאי הוה מנח ליה [ה]למעלה מי' פטור מ"מ תחתיו במקום שמהלך מקום חיוב הוא אבל סטיו הקרקע נמי מקום פטור הוא: **מידי דהוה אצדי ר"ה.** וא"ת מה פשוט לן יותר דרך צדי ר"ה מדרך סטיו וי"ל דדרך בית שיש לפניו לדין וכן היה מסתמא במשכן: **היכא דאיכא חיפופי כו'.** ותימה בפ' כל גגות (עירובין צד. ושם) פריך ולפלוג בצדי ר"ה דעלמא פירוש ואמאי פליגי בחצר שנפרצה ומשני אי הוי פליגי בעלמא ה"א כי פליגי רבנן עליה ה"מ היכא דאיכא חיפופי אבל היכא דליכא חיפופי מודו קמ"ל משמע דר"א נמי פליג בדאיכא חיפופי וי"ל דה"ק קמ"ל דהיכא דליכא חיפופי דוקא פליגי אבל היכא דאיכא חיפופי מודה רבי אליעזר אי נמי ההיא סוגיא כרב פפא דהכא דלא מחלק: **המושיט והזורק חייב.** וא"ת אמאי מודה במושיט וזורק כיון דלא יליף דרך סטיו מדרך צדי לענין (ד) מעביר ה"נ לא נילף בזורק ומושיט וי"ל דלבן עזאי מעביר דרך צדי נמי פטור אע"ג דהיה במשכן משום דמהלך כעומד דמי אבל זורק ומושיט דרך סטיו יליף מזורק ומושיט דרך צדי: **ארבע רשויות לשבת.** ק' לרשב"א ליתני ה' רשויות דהא קרפף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה הזורק מר"ה לתוכו או איפכא חייב ואין מטלטלין בו אלא בד"א וי"ל דההיא רה"י גמור אלא לענין דאין מטלטלין בו אלא בד"א עשאוה ככרמלית והרי ככר שנה רה"י וכרמלית ולהכי נמי לא תני חצר שלא עירבו י): **כרמלית.** בירושלמי בריש שבת תני ר' חייא כרמל רך [כ](ומלא) לא לח ולא יבש אלא בינוני ה"נ כרמלית אינו לא כרה"י ולא כר"ה: **יתר על כן א"ר יהודה.** הכי מיתני' בתוספתא פרק ז' דעירובין אחד מלון שבין ב' חצרות ואחד מלון שבין שני בתים כו' וגשרים ונפשות ור"ה מקורה מטלטלין תחתיו בשבת דברי ר' יהודה יתר על כן א"ר יהודה כו' פירוש יתר ע"כ בשני בתים משני צדי ר"ה דאף על גב דליכא למימר פי תקרה יורד וסותם כמו בגשרים ונפשות ור"ה מקורה דרישא אפ"ה נושא ונותן באמצע דקסבר ר"י ב' מחילות דאוריי' כדאמרן בפ' כל גגות (עירובין צה.) וא"ת אמאי לא מייתי הכא מתני'
דכל

מסורת הש"ס

א) עירובין צד. כתובות לא:, ב) [בעירובין ובכתובות לא נזכר בן יעקב], ג) [ליתא], ד) עירובין נח., ה) תוספתא שבת פרק א, ו) לקמן קא. עירובין ו. [יב:] כב. נט: לה., ז) [דף לג.], ח) פי' לפרטיא, ט) [דף ז.], י) [ועי' תוס' עירובין סו: ד"ה ומאי], כ) [נ"ל ומלא וכן העתיקו הערוך ועי' מנחות סו:].

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואחד המכניס ואחד המושיט ואחד הזורק כן צ"ל: (ב) רש"י ד"ה אצדי רשות הרבים מרה"י לרה"ר דרך צדי רה"ר כגון חצר: (ג) ד"ה לא עירבו וכו' לתורה להרחיק האדם מן העבירה שלא יוציא: (ד) תוס' ד"ה המושיט וכו' מדרך צדי לענין מוציא ה"נ לא נילף וכו' וי"ל דלבן עזאי מוציא דרך צדי:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה התם כל היכא כו' למעלה מי' פטור. עיין לקמן קב ע"א תד"ה והוליכו:

◆

רבינו חננאל

ואמרי מידי דהוה אמוציא דרך צידי רשות הרבים, התם לאו אע"ג דאי מנח ליה בצידי רה"ר פטור, כי מפיק לה לרה"ר חייב, הכא נמי כך. והוא דאית להו כותל שהוא צידי רה"ר חיפופי, פי' אבנים יוצאות מן הקיר כוויים כדי שלא יחופו ויחככו הבהמות ובני אדם העוברים ובאין בקיר ויהרסוהו, דאפילו לר' אליעזר דאמר צידי רה"ר כרה"ר הן, היכא דאיכא חיפופי דברי הכל לאו כרה"ר נינהו. א"ר יוחנן מודה בן עזאי שהזורק מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב, תניא נמי הכי אחד הזורק ואחד המושיט ואחד המוציא ואחד המכניס מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב, בן עזאי אומר המוציא והמכניס פטור המושיט והזורק חייב, מ"ט לא אמרינן קלוטה כמו שהונחה. ת"ר ד' רשויות לשבת, רה"י ורה"ר כרמלית ומקום פטור. פשיטא היא זו הברייתא וגם פירשוה הראשונים ממני. איזו היא רה"י חריץ עמוק י' טפחים ורחב ד', וכן גדר גבוה י' ורחב ד' זו היא רה"י גמורה, זו היא למעוטי הא דתני ר' יהודה מי שיש לו ב' בתים בשני צידי רה"ר

עין משפט נר מצוה

יח א מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה טו סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שמו סעיף א:
יט ב מיי' שם הלכה א וסמג שם טוש"ע א"ח סימן שמה סעיף א:
כ ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:
כא ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז:
כב ה מיי' פ"א מהל' שבת הלכה ב:
כג ו מיי' פי"ד שם הל' ו סמג שם טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף יד:
כד ז מיי' שם הל' יא וסמג שם טוש"ע א"ח סי' שמו סעיף ב:
כה ח מיי' שם הלכה יג טוש"ע שם סע"א:
כו ט מיי' פ"א מהלכות עירובין הל' ה סמג עשין דרבנן א טוש"ע א"ח סי' שפו סעיף א וסי' שפז סעיף א:
כז י מיי' פי"ז מהל' שבת הלכה י סמג שם טוש"ע א"ח סי' שסג סעיף ג:

◆

לעזי רש"י

קנפני"א, ערבה, שדות.

◆

מוסף רש"י

צדי רה"ר. מקום למטה, שמיתמכין להלן מן הכתלים אבנים ומכשולים להרחיק חיכוך העגלות ומהלכן הכותל ולפנים קרי צידי רה"ר (כתובות לא.). סרטיא. דרך הילוך לבני אדם, ופלטיא. רחוב לשווקים (עירובין ו.). ומבואות המפולשין. שדומין לדגלי מדבר, דכל מילי דשבת ממשכן גמרינן, ועגלות של לויים ברוחב ט"ז אמה אזלו, כדאמרן בהזורק (לקמן צט.). הלכך לא הוי רה"ר בציר מי"ו אמה רוחב ומפולש מב' ראשין (עירובין ו.). אדם עומד על האסקופה נוטל כו'. ואפילו איסורא דרבנן ליכא (שם לג.). מי שיש לו שני בתים כו'. לעיל מינה איירי בכיפה עליה מבית לבית שבשני צידי רה"ר וכן גשרים המפולשין לרה"ר, דשרי ר' יהודה לטלטולי תותיה משום פי תקרה יורד וסותם, כפרק כל גגות העיר (עירובין צה.) וקאמר בברייתא יתר על כן, אפילו היכי דליכא פי תקרה, הואיל ואיכא שתי מחיצות מעלייתא, מחיצת בית המכאן ומחיצת בית השני מכאן, סגי בתקנתא פירוקא (שם ו.).

◆

רב נסים גאון

מתקיף לה רב פפא הניחא לרבנן דאמרי צידי רשות הרבים לאו כרשות הרבים דמו, אלא לר' אליעזר דאמר כרשות הרבים דמו מאי איכא למימר. (ופליגא) [ופלוגתא] דר' אליעזר ורבנן במסכת עירובין בפרק כל גגות העיר (דף צד) דתנן חצר שנפרצה לרה"ר המכניס מתוכה לרה"י או מרה"י לתוכה חייב דברי ר' אליעזר וחכמים אומרים מתוכה לרה"ר ומרה"ר לתוכה פטור, ואמרינן בגמ' ואיבעי' תימה בצידי רה"ר קמיפלגי דר' אליעזר סבר צידי רה"ר כרה"ר דמו, ורבנן סברי צידי רשות הרבים לאו כרה"ר דמו.